

BERLĪNE AICINA RĪKOTIES! KULTŪRAS MANTOJUMS EIROPAS NĀKTONEI

PREAMBULA

2018. gads ir [Eiropas kultūras mantojuma gads](#) (EYCH), tas ir nozīmīgs pagrieziena punkts arvien pieaugošajai Eiropas kultūras mantojuma kustībai. Mums ir jāizmanto šis impulss, lai atrastu mūsu kopīgā kultūras mantojuma un vērtību pozitīvo un vienojošo spēku, lai apvienotu Eiropas pilsoņus un kopienas un atbalstītu Eiropas projektu kopumā. Ir pienācis laiks rīkoties!

“Berlīnes aicinājums rīkoties” tika prezentēts 2018. gada 22. jūnijā [Eiropas kultūras mantojuma augstākā līmeņa sanāksmē](#) Berlīnē, ko organizēja trīs līdzdibinātāju organizācijas: [EUROPA NOSTRA](#) – Eiropas kultūras mantojuma balss; Vācijas kultūras mantojuma komiteja ([DNK](#)), kas darbojas kā Eiropas kultūras mantojuma gada koordinators Vācijā un Prūsijas kultūras mantojuma fonds ([SPK](#)), kas atrodas Berlīnē.

Pirmais Eiropas kultūras mantojuma samits, kas notika no 2018. gada 18. līdz 24. jūnijam Berlīnē Eiropas kultūras mantojuma gada (EYCH) ietvaros, apvienoja daudzus dalībniekus un organizācijas no visas Eiropas. Kopā ar kultūras ministriem, vēsturisko pilsētu mēriem, Eiropas valstu un reģionālo parlamentu locekļiem, Eiropas Savienības iestāžu pārstāvjiem, kā arī Eiropas Padomes, UNESCO un ICCROM un organizācijām, kas strādā kultūras mantojuma jomā. Samītā piedalījās arī reliģiskās kopienas, vēstures un kultūras mantojuma saglabāšanas organizācijas; arhitekti, muzeju darbinieki, restaurācijas speciālisti, amatnieki, mākslinieki, vēsturisko ēku privātie īpašnieki un mantinieki, pētnieki un pasniedzēji; valdības un finanšu iestāžu pārstāvji; uzņēmēji, mākslas vēsturnieki, žurnālisti, fotogrāfi, studenti un jauniešu organizāciju brīvprātīgie.

“Berlīnes aicinājums rīkoties” ir iedvesmots no visu to dalībnieku, sieviešu un vīriešu entuziasma, kas aktīvi rūpējas par kultūras mantojumu (materiālo, nemateriālo un digitālo), šis projekts attīstās, pateicoties šo aktīvo dalībnieku pieredzei. Tie ir profesionāļi un brīvprātīgie, kas velta savas prasmes, laiku un enerģiju, lai saglabātu kultūras mantojumu un nodotu to nākamajām paaudzēm. Šādas darbības ekonomiskā vērtība ir nenovērtējama, tā ir ļoti nozīmīga sabiedrībai un kultūrai!

“Berlīnes aicinājums rīkoties” projekta pamatā ir [EYCH nacionālo koordinatoru](#), kā arī [EYCH ieinteresēto personu komitejas locekļu](#) un [Eiropas mantojuma alianses 3.3. locekļu](#) ieguldījums un atbalsts.

Mēs aicinām ikvienu, kas rūpējas par Eiropas pagātņi, tagadni un nākotni, parakstīt, atbalstīt un plaši izplatīt “Berlīnes aicinājumu rīkoties”.

BERLĪNE AICINA RĪKOTIES!

MĒS, APAKŠĀ PARAKSTĪJUŠIES, PILSOŅI, ORGANIZĀCIJAS UN IESTĀDES ... esam gatavi uzņemties kopīgu atbildību par vienojošā spēka atklāšanu un mūsu kopīgā kultūras mantojuma potenciāla izmantošanu, lai veidotu mierīgu, labklājības pilnu, atvērtu un taisnīgu Eiropu.

Šajā Eiropas kultūras mantojuma gadā mums ir unikāla iespēja veicināt debates par Eiropas nākotni. Saskaroties ar izaicinājumiem un draudiem, kas vājina Eiropas vērtības, šīs diskusijas nevar koncentrēt tikai uz politikas, ekonomikas un drošības jautājumiem. Mums ir jāmaina polemikas ģenerālās līnijas Eiropā un jāvērs uzmanība uz mūsu kopīgo kultūras mantojumu, jo tieši kultūras mantojumam ir jākļūst par vienu no prioritātēm un jābūt Eiropas politikas apspriešanas centrā.

KĀPĒC? JO ...

1. Mūsu kultūras mantojums liek mums justies par eiropiešiem, jo tas ietver kopīgās materiālās un garīgās vērtības, vēsturiskās tradīcijas un atmiņas, labestības un skaistuma principus. Tādējādi tas ir Eiropas “vienotības un daudzveidības” patiesais iemiesojums, un tas palīdz mums pretoties šķelšanās spēkiem, kas rada draudus mūsu kopienai;
2. Mūsu kultūras mantojums iepazīstina cilvēku ar visaptverošām attiecībām ar pasauli, un tam ir īpaša loma identitātes veidošanā vietējā, reģionālā, valsts un Eiropas kontekstā; identitātes jaunās “robežas” ir savstarpēji saistītas un stiprina viena otru, kā arī pastāvīgi attīstās;
3. Mūsu kultūras mantojums atbalsta vietējo kopienu piederības sajūtu un vienotības un solidaritātes sajūtu Eiropā;
4. Mūsu kultūras mantojums apvieno paaudzes, jo tas apvieno dažādu kopējās vēstures laikmetu radošas idejas un izcilus cilvēkus. Tas ir pamats cieņpilnam un efektīvam dialogam, kā arī mijiedarbībai gan ar Eiropas sabiedrību, gan ar citām pasaules kultūrām;
5. Mūsu kultūras mantojums nodrošina saikni starp pagātņi un nākotni. Tas ļauj mums paļauties uz kopīgām kultūras tradīcijām un vēsturi, kā arī veicina dziedināšanas procesu no iepriekšējām traumām. Tas veicina inovāciju meklēšanu un pastiprina entuziasmu. Mantojums ir pastāvīgas iedvesmas un mācīšanās avots, kā arī pamats aktīvas un atbildīgas pilsoņpozīcijas saglabāšanai;
6. Mūsu kultūras mantojums ir galvenais faktors ilgtspējīgai attīstībai un sociālās saliedētības palielināšanai, tas arī tieši un netieši veicina daudzu labi apmaksātu un stabilu darba vietu izveidi;
7. Mūsu kultūras mantojums sniedz harmoniju un skaistumu apkārtējai pasaulei, ko rada gan cilvēks, gan daba, tādējādi uzlabojot vispārējo labklājību un dzīves kvalitāti.

Šogad ir [Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas](#) 70. gadadiena, un ir vērts atgādināt, ka tiesības uz kultūras mantojumu ir viena no būtiskākajām vērtībām. Šajā sakarā Eiropas kultūras mantojuma gadā mēs vēlreiz apstiprinām savu uzticību ievērot šos augstos principus, kas ir ietverti [attiecīgajos politikas dokumentos](#), kurus deklarēja daudzas Eiropas un starptautiskās organizācijas. Ir pienācis laiks rīkoties, lai iegūtu reālus rezultātus Eiropai un tās pilsoņiem.

AKTIVITĀTE 1 EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA RĪCĪBAS PLĀNA IZSTRĀDE

Eiropas kultūras mantojuma gadā mēs aicinām īstenot ambiciozu Eiropas kultūras mantojuma rīcības plānu. Minētais kultūras plāns, kas tika paziņots [Jaunajā Eiropas programmā](#), būtu jā sagatavo un jā īsteno, iesaistot visas ieinteresētās valsts un privātus dalībniekus, tostarp civilo sabiedrību. Tai vajadzētu būt visaptverošai un vienlaikus savstarpēji saistītai ar citām Eiropas Savienības svarīgākajām politiskajām programmām un prioritātēm, pilnībā ņemot vērā [Eiropas Padomes jaunākos secinājumus](#). Mēs atsaucamies uz attīstības mērķu noteikšanu tādās politikas jomās kā sociālā saliedētība, reģionālā attīstība, pozitīvas pārmaiņas lauku un pilsētu vidē, vides aizsardzības jautājumi, jūrniecības un tūrisma politika, kā arī ilgtspējīga attīstība un pielāgošanās klimatiskajām izmaiņām, mums ir nozīmīgi arī pētījumu un inovāciju sasniegumi, digitālā politika, izglītība un, protams, darbs ar jauniešiem. Turklāt šajā rīcības plānā būtu jāņem vērā darba pieejas ārējais aspekts, jo Eiropas Savienībai ir jāuzņemas globāla atbildība un jāsadarbjas ar partneriem gan Savienības robežās, gan ārpus tās. Tāpēc rīcības plāns ir jā saskaņo ar [Faru pamatkonvenciju par kultūras mantojuma nozīmi sabiedrībā](#), nesen pieņemto [21. gadsimta Eiropas stratēģiju kultūras mantojuma jomā](#), kā arī [ANO Ilgtspējīgas attīstības programmu līdz 2030. gadam](#).

AKTIVITĀTE 2 KULTŪRAS MANTOJUMA ATZĪŠANA PAR EIROPAS POLITIKAS UN FINANSĒŠANAS PRIORITĀTES JOMU

Lai atbalstītu jaunu Eiropas kultūras mantojuma rīcības plānu, mēs mudinām Eiropas Savienības iestādes atzīt kultūras mantojumu par prioritāti [turpmākajās stratēģiskajās programmās](#) un ietvert to [ES daudzgadu finanšu stratēģijā](#) (2021.-2020. g.). Šāda pieeja veicinās nepieciešamos ieguldījumus Eiropas cilvēka un kultūrkapitālā un Eiropas vērtību veicināšanu. Tajā pašā laikā mēs aņemamies darīt visu iespējamo, lai palielinātu iedzīvotāju izpratni par kultūras mantojuma [vērtību un ieguvumiem](#) Eiropā. Ņemot vērā gaidāmās Eiropas Parlamenta vēlēšanas 2019. gada maijā un turpmāko Eiropas Komisijas iecelšanu, šāds atgādinājums ir īpaši savlaicīgs.

AKTIVITĀTE 3 VIETĒJO, VALSTU UN EIROPAS LĪMEŅU APVIEŅOŠANA

Lai pilnībā izmantotu kultūras mantojuma potenciālu kā sabiedrības, ekonomikas, kultūras un vides stratēģisko resursu, ir jāapspriež šis jautājums dažādos pārvaldes līmeņos. Šajā sakarā mēs aicinām visas Eiropas valstis, reģionus un pilsētas turpināt izstrādāt vienotu un ambiciozu politiku, kas palīdzēs kultūras mantojuma plāna potenciāla attīstībai un izmantošanai. Mēs arī mudinām šīs administratīvās vienības iesaistīties dialogā un sadarbībā ar attiecīgajām Eiropas un starptautiskajām organizācijām, kā arī ar civilo sabiedrību, tādējādi nodrošinot vietējā, valsts un Eiropas līmenī saskaņota un savstarpēji saistīta stratēģijas un attīstības plāna pieņemšanu.

AKTIVITĀTE 4 NEAIZVIETOJAMO KULTŪRAS VĒRTĪBU SAGLABĀŠANA UN PĒCTECĪBA

Kultūras mantojums ir unikāls un neaizvietojams. To ir grūti aizsargāt un tas var tikt zaudēts. Tāpēc mūsu kopīgais uzdevums ir saglabāt un aizsargāt kultūras dārgumus, lai nākamās paaudzes tos apbrīnotu un izmantotu atkārtoti. Mums ir jāpalielina ieguldījumi cilvēkresursos un finanšu resursos, jāizstrādā metodes mūsu kultūras mantojuma pienācīgai saglabāšanai, attīstībai un nodošanai nākamajām paaudzēm gan fiziskajā, gan digitālajā veidā. Šajā procesā ir aktīvi jāiesaista universitātes un zinātnes darbinieki, jāizstrādā inovatīvi uzņēmējdarbības modeļi un jāveicina radošā mijiedarbība starp mantojumu un mākslu. Ir nepieciešams pienācīgi novērtēt nemateriālo mantojuma formu vērtību, kas nemitīgi attīstās un bagātina mūsu sabiedrību un apkārtējo pasauli.

AKTIVITĀTE 5 IEGULDĪŠANA DZĪVES KVALITĀTES TRANSFORMĀCIJĀ AR KULTŪRAS MANTOJUMA PALĪDZĪBU

Mums jānodrošina investīciju pienācīga iepļūde gan valstī, gan privātā sektorā, lai kvalitatīvi pārveidotu dzīvi, kuras pamatā ir kultūras vērtības, un nodrošinātu apkārtējās pasaules attīstību un labklājību mikrorajonā, pilsētā un lauku vidē, pamatojoties uz jaunrades un inovāciju sasniegumiem, un arī resursu atkārtotu izmantošanu; mums jāīsteno projekti, kuru pamatā ir „Baukultur” principi, kas formulēti [Davosa deklarācijā](#), kas tika pieņemta Eiropas kultūras mantojuma gada sākumā. Ir jāpievērš uzmanība atbalstam, ko sniedz pilsoņi, kopienas un sabiedriskās organizācijas. Šajā kontekstā mēs atzinīgi vērtējam radošo mijiedarbību, kas ietver pagātnes kultūras mantojuma saglabāšanu, kā arī jaunu sasniegumu ieviešanu, kas kādreiz nākotnē arī kļūs par kultūras mantojumu.

AKTIVITĀTE 6 ATBALSTS ZINĀŠANU KVALITĀTES UZLABOŠANAI UN LABĀKAJAI TĒMAS IZPRATNEI

Gan formālajās, gan neformālajās izglītības jomās ir jāņem vērā dažādas vecuma grupu intereses, taču lielāka uzmanība ir jāpievērš darbam ar kultūras mantojumu. Tas veicinās aktīvāku sabiedrības līdzdalību mūsu kultūras mantojuma aizsardzībā un saglabāšanā. Īpaša uzmanība jāpievērš mantojuma vēstures un interpretācijas izpētei plašākā Eiropas pagātnes, tagadnes un nākotnes kontekstā. Tas dos Eiropas pilsoņiem, jo īpaši mūsu bērniem un jauniešiem, nepieciešamās zināšanas un instrumentus, lai dziļi izprastu notiekošos pārmaiņas procesus gan Eiropā, gan citās pasaules kultūrās. Visas šīs darbības palīdzēs veidot godbijīgas un pilnīgākas attiecības starp cilvēkiem, kā arī palīdzēs pareizi novērtēt vietas, kurās viņi dzīvo, strādā vai apmeklē. Tas atbalstīs jaunu pilsoņu sabiedrībā pieņemšanas procesu Eiropas Savienībā un palīdzēs vieglāk un ātrāk izveidot izpratni un savstarpēju cieņu starp cilvēkiem.

AKTIVITĀTE 7 POZITĪVĀS DINAMIKAS NOSTIPRINĀŠANA

Eiropas kultūras mantojuma gads tika ietverts kopējas attīstības stratēģijas izveides procesā, tas nostiprināja pozitīvo dinamiku darbā ar kultūras mantojumu Eiropā. Tagad mums ir jākonsolidē un jāatbalsta mijiedarbība visplašākajā publisko un privāto ieinteresēto personu lokā, tostarp attiecīgajās Eiropas un starptautiskajās organizācijās un civilajā sabiedrībā. Mums ir jāatrod piemērota formula šāda mērķa realizēšanai, lai izveidotu platformu, kas palīdzēs uzkrāt zināšanas un koordinēt apmaiņas pieredzes pasākumus un kultūras mantojuma aizsardzības pasākumus Eiropā.

Berlīnē, 2018. gada 22. jūnijā

Berlīnes aicinājumu rīkoties var parakstīt tiešsaistē Europa Nostra mājas lapā:
www.europanostra.org/berlin-call-action

